

Златните рудници — пример за разпространението на римската техника

Сред северните погранични провинции именно Дакия се отличава с богати залежи на злато. За разлика от Испания - другата римска провинция с множество такива находища, в Дакия са запазени много свидетелства, които документират не само добива, но и дават яснота за организацията на

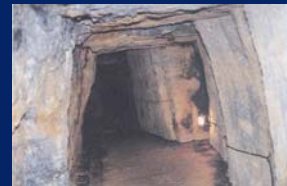
златните мини. Докато в предримско време дакийското злато се е добивало предимно чрез промиване на златоносните пясъци, то римляните започват да разработват открити рудници. Част от изградените от римляните хоризонтални галерии са запазени и до днес.

Залежи на злато, сребро и живак в Дакия

Римски хоризонтални галерии в процес на разкриване при разкопки

Разкрити римски хоризонтални галерии на златодобивна мина

Чрез римските завоевания залежите стават собственост на императора и придобиват статут на домен. Управлението му е било поверено на прокуратор (*procurator auriarum*). Той

от своя страна е или освободен роб от императорското обкръжение или е представител на конническото съсловие, съпоставим със служебната аристокрация от по-ново време.

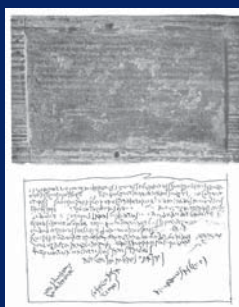
*D(is) M(anibus)
M(arco) Ulpio aug(usti)
lib(erto) Hermiae proc(uratori)
auriarum cuius
5. reliquiae ex indulgentia
aug(usti) n(ostri) Romam latae
sunt
Salonia Palestrice
coniunx et Diogenes
10. lib(ertus) benemerenti fecer(unt)
vixit ann(is) LV*

Възпоменателен надгробен надпис на Marcus Ulpius Hermias, пръв управител на римска златодобивна мина в Дакия

Превод на епиграфски надпис на Marcus Ulpius Hermias:
На подземните богове, Marcus Ulpius Hermias - освободен роб на императора, управител на златна мина, чиито тленни останки бяха пренесени в Рим благодарение на милостта на императора, Издигнаха (този паметник) освободената му робиня Salonia Palestrice и неговата съпруга и Диоген, негов освободен роб. Той живя 55 години.

Както при разработката и на други суровини, добивът се дава на наематели (*conductores*). От своя страна те взимат на работа миньори за надничари, при което съгласно договор са определени правата и задълженията на работодателя и работниците. За работа в мините са били привлечани хора преди всичко от далматинско-илирийската област, те-

ритория със стари традиции в рудодобива. Именно те изграждат репутацията на рударите. Някои надгробни релефи представят типичните им белези - дълги пробити уши и специфична прическа. Освен това погребват своите починали според родните си обичаи. Единичните гробове с кремация са били оградени с кръг от камъни.

Трудов договор на миньор от златодобивен рудник

На 19.05.164 г. сл. Хр. е бил сключен договор, който е запазен върху осъчна плочка. Той е бил сключен между Aurelius Adiator, наемател на златен рудник и миньора Memmius Asclepi. Memmius получава за своята работа в периода от 19 май до 13 ноември общо 70 денара, изплатени на части. Дните, в които Memmius не е работил, дали поради болест или наводнение в мините, те са били изваждани от надницата. Освен това той е бил облаган с глоба в официално приет размер. В отговор Aurelius Adiator е бил длъжен да плати глоба в същия размер, ако изплащането на вноските се забави с повече от три дни след договорения срок.

Надгробна плоча в Tarina (RO)

Гробовете с кремация с каменен кръг в Tăul Cornii (RO)